

Driftsplan for utmarka i Vingelen

2018-2021

Foto: Jannika Grimbe

Innhold

VEDLEGGSLISTE:	3
PLANPROSESSEN	4
BAKGRUNN OG ORGANISERING	4
HOVEDMÅL	5
PRIORITERING AV TILGANG TIL LAGETS PRODUKTER	5
MÅL FOR ØKONOMI	5
MÅL FOR FORVALTNING AV VILT OG JAKT	6
ELG	6
HJORT	6
RÅDYR	6
REIN	7
RYPE	7
ANNET SMÅVILT	7
PREDATORER	7
MÅL FOR FORVALTNING AV FISKEBESTANDER OG FISKE	8
MÅL FOR FORVALTNING AV HYTTER	8
MÅL FOR FORVALTNING AV VEIER	8

Vedleggsliste:

1. Vedtekter Vingelen Sameie
2. Vedtekter Vingelen Utmarkslag
3. Årshjul
4. Handlingsplaner for:
 - a) Administrasjonen
 - b) Vei
 - c) Hytter
 - d) Fisk
 - e) Jakt
5. Forvaltningsprinsipper for rype
6. Instruksjoner for:
 - a) Jakt og fiske
 - b) Utmarksoppsyn
 - c) Klagebehandling og kommunikasjon

Kart

- K1 Yttergrenser for Vingelen sogn
- K2 Veier
- K3 Rype- og skogsfuglfelt
- K4 Elg- og hjortefelt innenbygds
- K5 Hjortefelt utenbygds
- K6 Harefelt
- K7 Rådyrfelt
- K8 Åpne buer, hytter til leie og fiskevann

Alle vedlegg revideres årlig. Nye dokumenter og kart kan legges til etter behov med vedtak i årsmøter for Vingelen Utmarkslag og Vingelen Sameie.

Planprosessen

Sameiet Vingelen Utmarkslag (utmarkslaget) og Vingelen Sameie (sameiet) har utarbeidet denne utmarksplanen i fellesskap. Arbeidet med den første utgaven av planen foregikk fra starten av 2012 og frem til årsmøtene i 2013. Gjeldende versjon ble revidert i 2018, neste revisjon blir i 2021.

Prosessen med å utarbeide driftsplanen har i hovedsak bestått av:

- Møter i hvert enkelt utvalg (jaktutvalg, hytte- og fiskeutvalg, veiutvalg)
- Styremøter i utmarkslaget og sameiet
- Felles styremøter mellom utmarkslaget og sameiet
- Åpne eiermøter hvor ulike tema har vært drøftet
- Kommunikasjon via e-post med medlemmer, hvor man har fått anledning til å komme med innspill

Bakgrunn og organisering

Utmarka i Vingelen sogn består av to ulike eiendomstyper - utskiftet grunn som utgjør hoveddelen av arealene under tregrensa, og sameiegrunn som omfatter arealene over tregrensa og noen enkeltteiger nede i bygda og i setertraktene.

Både sameiet og utmarkslaget er registrerte som tingsrettslige sameier i Brønnøysundregistrene. Beiteressursene i Vingelen styres av flere havnelag etablert av Tolga Storskiftekomisjon i 1954.

Sameiegrunnen ligger til 109 eiendommer i Vingelen. Sameiet ble organisert etter et kompromissforslag som samtlige sameiere skrev under på i etterkant av konstituerende årsmøte i 2001. Overenskomsten fastsatte andelsgrunnlaget for alle sameierne og fastsatte vedtekter for sameiet (vedlegg 1). Den løpende driften ledes av et styre på 4 personer. Hovedinntektskildene i sameiet kommer fra reinsjakt og rypejakt.

Utmarkslaget er en videreføring av det utmarkslaget som ble etablert i 1976, men hvor det aldri ble 100 % tilslutning til laget. Etter jordskiftedommen i 2011 ble grunneierne til de eneeide arealene organisert i utmarkslaget, som et sameie i jaktressurser, de fiskeressursene som er felles, veger og hytter. Etter jordskiftedommen i 2011 er alle grunneiere med et areal over 100 da. innenfor lagets område med ifølge vedtektene (§ 4) (vedlegg 2).

Etter dommen har vegene et eget andelsgrunnlag som følger som vedlegg til Vingelen utmarkslags vedtekter. Veiene skal være økonomisk selvfinansierende. Vingelen Utmarkslag og Vingelen Sameie har 15 % av andelene hver i veiene.

Etter vedtektsendringer i både utmarkslaget og sameiet ble ansvaret for fiske og hytter overført fra utmarkslaget til sameiet i 2013.

Som grunnlag for aktivitet og drift for lagene brukes et årshjul som beskriver årlige, gjentakende oppgaver fordelt på styrer, utvalg, sekretær, oppsyn og regnskap. I tillegg har hvert utvalg og hovedstyrene årlige handlingsplaner som oppdateres hvert årsmøte med spesifikke oppgaver/prosjekter som skal gjennomføres (Vedlegg 3 og 4).

Etter avtale forvaltes all fuglejakt på rypefeltene av sameiet, her følges forvaltningsprinsippene for rype (vedlegg 5). Rypefeltene ligger på både utmarkslagets og sameiets arealer og 22 % av bruttoinntekter fra rypejakta tilfaller Vingelen Utmarkslag. Reinsjakta forvaltes av sameiet. All annen storvilt- og småviltjakt forvaltes av utmarkslaget (vedlegg 6a).

Både sameiet og utmarkslaget kjøper tjenester av Rådhuset Vingelen AS. Omfanget av dette tjenestekjøpet har variert gjennom årene. Rådhuset Vingelen har bl.a. ansvaret for jaktsalg og

rapportering, telefontjeneste, kommunikasjon til medlemmer og kunder samt arkivering og diverse sekretariatsoppgaver.

Vingelen Utmarkslag og Vingelen Sameie har ansatt oppsyn i en deltidstilling på inntil 350 timer per år. Oppsynet har bl.a. ansvar for kontroll av jakt, fiske og bompenger, enkelt veivedlikehold, hyttevedlikehold og andre oppgaver som utmarkslaget eller sameiet har behov for (vedlegg 6b). Utover rammen på 350 timer per år selger utmarkslaget tjenester til Statens naturoppsyn (SNO), villreinutvalg, viltnevd i kommunen og andre.

Lagene har en egen instruks for kommunikasjon og klagebehandling (vedlegg 6c).

Hovedmål

- Vingelen Utmarkslag og Vingelen Sameie skal være en drivende kraft for en bærekraftig utnyttelse av ressursgrunnlaget i bygda som på en åpen og redelig måte stimulerer og samler medlemmene på tvers av interesseomsetninger.
- Lagene skal søke en høy verdiskapning tuftet på det ressursgrunnlaget lagene disponerer og samtidig bevare det biologiske mangfoldet og ressurspotensialet på lang sikt.
- Lagene skal være ledende i utviklingen av utmarksprodukter og legge til rette for et mangfold av tilbud til beste for grunneiere, rettighetshavere, lokalbefolkningen ellers og allmennheten i vid forstand.
- For å sikre rekruttering til å bruke og utvikle utmarka i Vingelen skal det satses på tiltak for å gjøre produktene attraktive for ungdom og gjøre denne målgruppen kjent i «mørkom».

Prioritering av tilgang til lagets produkter

Det er viktig at det for alle produkter tenkes balanse mellom maksimal økonomisk utnyttelse, en bærekraftig ressursforvaltning og tilbud til innenbygdsboende og allmennheten. Tilgangen til lagenes produkter skal prioriteres etter følgende rekkefølge:

1 Rettighetshavere

2 Innenbygdsboende, der ungdom har førsteprioritet. Det er her folkeregistrert adresse som teller.

3 Andre

Tilbudene kan deles i 3 kategorier:

1. Eksklusive produkter med sikte på høyest mulig økonomisk avkastning innenfor de rammer som må settes for en langsiktig forsvarlig forvaltning
2. Tilbud til innenbygdsboende, enten de er grunneiere eller ikke. Her skal det legges vekt på å skape et godt tilbud til en riktig pris, som skaper inntekter for grunneierne samtidig med at det skal gis noen fordeler ved å bo i bygda.
3. Tilbud til allmennheten. Her vil de samme produkter som for innenbygdsboende ligge. Tilbud til allmennheten vil være gjestejegerordninger på elg- og hjortejakt, et begrenset korttilbud på rådyr og småvilt, fiske i alle vann som er med på kortordningen og tilgang til alle hyttene. Fokuset på inntekter vil være noe høyere i denne kategorien enn for innenbygdsboende.

Mål for økonomi

Vingelen Utmarkslag har i sine vedtekter at «Til fremme av lagets formål kan laget beholde inntil 10 % av lagets samlede nettoinntekter (bruttoinntekt - driftskostnader) fra jakt og fiske.

Gjenstående del av nettoinntektene skal fordeles på medlemmene etter andelsfordelingen gitt under § 4».

- Det skal kun settes av 10 % av lagets samlede nettoinntekter når det er godt planlagte og konkrete tiltak som skal gjennomføres.
- For 2017 lå overskuddet av total omsetning på mellom 55 og 60 %. Dette er meget bra og bør beholdes samtidig som man ikke glemmer å sette av midler til planlegging og forbedring i alle ledd slik at vi også er i stand til å forfalte utmarksressursene på en god måte i framtida.

Mål for forvaltning av vilt og jakt

Forvaltningen skal på dette området sikre en bærekraftig og høy biologisk og økonomisk avkastning av jaktbare viltarter uten at det oppstår uakseptable skadevirkninger i forhold til vegetasjonstyper, skog og innmark.

Elg

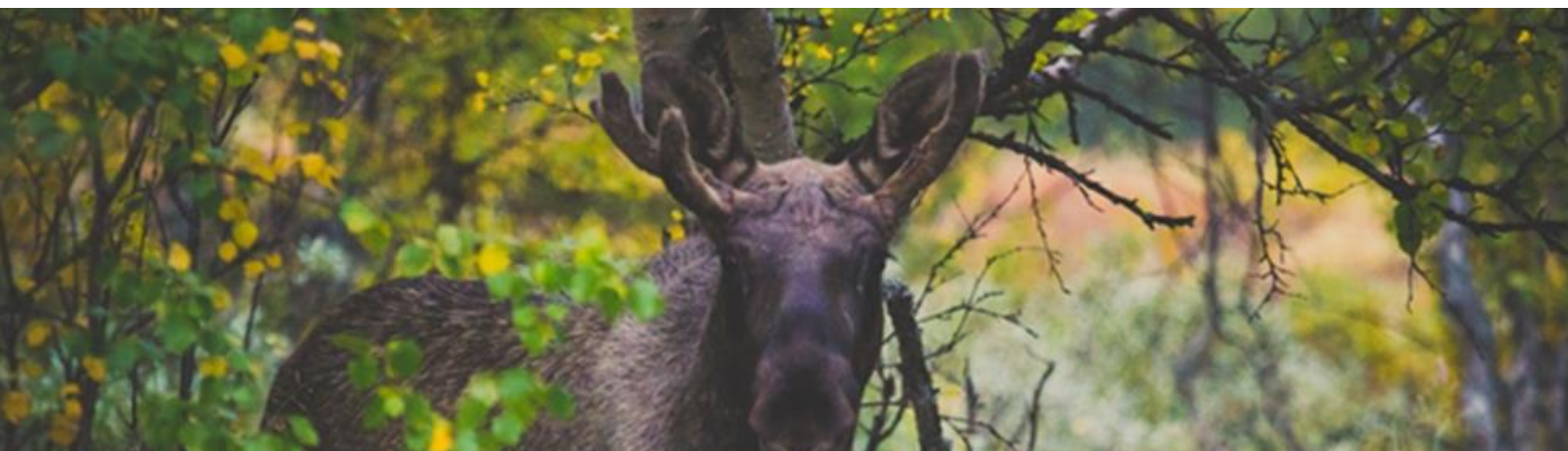
- Utmarkslaget er aktivt medlem i Nord Østerdal elgregion og slutter seg til elgregionens bestandsplan.
- Det skal jobbes aktivt med å påvirke beslutningene i elgregionen etter kriteriene som utmarkslaget bestemmer gjennom årsmøtet.
- Utmarkslaget skal legge til rette for høyest mulig fellingsprosent.
- Elgstammen skal stå i forhold til beitegrunnet.
- Elgstammen skal være tilpasset beiteressurser, skogbruk, trafikk og andre samfunnsinteresser. En skal sikre at beitegrunnet ikke overstiger en beitegrad på 2,0 i de hardeste belastede vinterbeiteområdene.
- Det skal jobbes for å få et bedre tallgrunnlag for faktisk bestand (telling).
- Ekstra verdiskapning skal skje gjennom gjestejegerordningen.
- Dagens system med feltinndeling og betaling av markedspris for elgjakta videreføres.

Hjort

- Hjortestammen skal forvaltes i en felles bestandsplan for Tolga og Tynset kommuner.
- Bestanden skal holdes på et akseptabelt nivå ut fra beiteskader på innmark og skog.
- For å stimulere til økt hjortejakt kan man redusere priser på kalv, ungdyr og hind.
- Utvidede jakttider kan utnyttes for å beskatte hjort som fortrinnsvis belaster vinterbeitet i våre områder.

Rådyr

- Opprettholde en bærekraftig bestand som gir grunnlag for jakt.
- Stimulere/oppfordre til sparing av produksjonsdyr.
- For å sikre ungdom tilgang til jakt skal innenbygds ungdom prioriteres ved lave kvoter. Det kan også benyttes reduserte priser.
- Begrensninger antall kort pr jeger kan settes ved lav bestand/lave kvoter.
- Det kan selges et begrenset antall til utenbygds når kvoten tillater det.

Rein

- Bidra til at målsettinger fastsatt i den til enhver tid gjeldende bestandsplan for Forollhogna Villreinvald nås.
 - Dette er målsettinger som går på arealforvaltning, bestandsstørrelse og struktur, fellingsprosent, human jakt, stabilisering av slaktevekter, informasjon og holdningsskapende arbeid og næringsutvikling.
- Bedre muligheten for at innenbygdsboende får jakt, spesielt ungdom.
- Arbeide for gode og hensiktsmessige overgangsavtaler som balanserer hensynet mellom høy fellingsprosent og human, attraktiv jakt.

Rype

- Opprettholde bestandene på et nivå som er optimalt i forhold til inntektsmuligheter på kort og lang sikt.
- Opprettholde prisene på dagens nivå når nye 5 års kontrakter skal inngås.
- Forbedre informasjon og kortsalg på en måte som gir høyest mulig økonomisk utbytte og samtidig god jegertilfredshet.

Annet småvilt

- For harejakt videreføres dagens ordning med utleiefelt da den gir en forutsigbar inntekt.
- Vurdere kortsalg fram til neste anbudsrunde på harefelt som ikke blir leid ut eller sagt opp.
- Legge til rette for salg av kort og/eller pakkeløsninger for skogsfugl.

Predatorer

- Søke å holde bestanden av predatorer på et akseptabelt/fornuftig nivå da dette har betydning for den salgbare småviltbestanden.
- Lagene skal i samarbeid utarbeide plan for predatorbekjempelse med kost/nytte vurdering.
- Kostnadene i forbindelse med bekjempelse av predatorer fordeles mellom utmarkslaget og sameiet i forhold til antatt nytteverdi.

Mål for forvaltning av fiskebestander og fiske

- Sikre en høy biologisk og økonomisk avkastning av de stedege fiskeressursene i området uten at det oppstår over- eller underbeskatning av bestandene eller uønsket introduksjon av nye arter.
- Arbeide for å utvide deltakelsen i fiskekortordningen for flere private vann.
- Videreutvikle tilbudene om kombinert overnatting/fiske.
- Etablere minimum ett fluefiskevann i løpet av perioden.
- Øke rekruttering av fiskere
- Innføre gratis fiskekort opptil 20 år.
- Ta initiativ til en ungdomsaktivitet pr år, for eksempel opplæring i fiske, en dag for isfiske.
- Øke innsatsen i å hindre spredning av ørekyte og redusere bestanden der dette er mulig.
- Videreføre Fishspot.

Mål for forvaltning av hytter

- Ordinær drift av hyttene skal gå i balanse.
- Legge til rette for økt bruk av hyttene bl.a. ved å forsøke utleie av enkelte hytter i vinterferie og påskeferie, samt bedre markedsføring.
- Øke verdiskaping ved pakkøløsninger.

Mål for forvaltning av veier

- Veistandard opprettholdes på dagens nivå og skal følge behov og utvikling for brukerne.
- Opprettholde tilbud om vinterbrøyting på dagens nivå.
- Sikre grusressurser til vegnett og medlemmer.
- Utrede muligheten for alternative løsninger for bompenger i løpet av planperioden.
- Sette av en viss sum til å opparbeide en økonomisk buffer i løpet av planperioden.
- Ordningen med at hver vei skal ha en rodemann videreføres.

